

6. Európska únia a SR

A Ciele a výsledky ZE integrácie

Zásadné spoločenské zmeny, ktoré sa uskutočnili v Európe po druhej svetovej vojne, dali podnet na rozširovanie a prehĺbovanie ekonomickej integrácie medzi vyspelými štátmi aj napriek tomu, že európske štáty po druhej svetovej vojne išli dvojakou cestou a to **cestou trhového liberalizmu a cestou plánovitého riadenia hospodárstva**. Obdobne studená vojna prakticky túto ekonomickú orientáciu nie len rozdelila, ale aj prehĺbila. Krajiny západnej Európy s trhovým hospodárstvom už začiatkom 50. rokov formovali inštitucionálne formy integračných procesov výsledkom ktorých bolo **Európske spoločenstvo pre uhlie a oceľ, Európske spoločenstvo pre jadrovú energiu a Európske hospodárske spoločenstvo**.

B Prínos zo vstupu SR do EU pre nás

Tým, že SR uzavrela všetkých 31 kapitol, ktoré boli podmienkou prijatia do EU, a stane sa jej členom, získava v blízkej budúcnosti konkrétne finančné prostriedky.

Čo sa dohodlo?

- A. Počas prvých troch rokov členstva v EU dostaneme z jej rozpočtu 1,74 mld. eur na podporu regiónov, agrárneho sektora a vidieckeho rozvoja. Do rozpočtu EU odvedieme 929 mil. eur, takže čistá bilancia bude v náš prospech 815 mil. eur.
- B. V uvedenej sume je aj 47,8 mil. eur na posilnenie schengenskej hranice, 63 mil. z rozpočtu na kompenzáciu, 90 mil. eur ako dodatočná podpora rozvoja vidieka a 90 mil. eur na roky 2004 – 2006 na odstavenie blokov V1 Jadrovej elektrárne v Jaslovských Bohuniciach.
- C. Priame platby roľníkom zostávajú na začiatkovej úrovni 25 %, ako aj 10 ročné prechodné obdobie.
- D. SR môže doplniť z vlastných zdrojov a z fondu na rozvoj vidieka najviac 20% z ročnej sumy.
- E. Dodatočne získalo Slovensko aj šesťpercentný podiel na 400 miliónoch eur o ktorú 13.12.2002 EU zvýšilo svoju ponuku kandidátom
- F. Zvýšili sa výrobné kvóty na izoglukózu, mlieko, jatočné kravy, ovce a kozy.
- G. Pri nákupe pôdy cudzincami je dohodnuté jednoročné prechodné obdobie doplnené o klauzulu umožňujúcu v prípade vážneho narušenia trhu predĺžiť ochranu o tri roky.

C Od Maastrichtu po Atény

Ďalším významným medzníkom západoeurópskej integrácie je prijatie „Zmluvy o Európskej únii“ v roku 1991, ktorá je známa ako **Maastrichtská zmluva**. Obsahuje dve zmluvy **Zmluvu o hospodárskej a menovej únii** a **Zmluvu o politickej únii**. Od 1.11.1993 sa používa názov Európska únia, ktorá zahŕňa 3 zložky: *Európske spoločenstvo (predtým EHS)*, *Európske spoločenstvo pre uhlie a oceľ*, *Európske spoločenstvo pre jadrovú energiu*.

Maastrichtská zmluva vytvorila tri hlavné piliere EU a to: a) hospodársku a menovú úniu
b) spoločnú zahraničnú a bezpečnostnú politiku
c) justíciu a vnútorné záležitosti

Maastrichtská zmluva obsahuje aj ciele EU: a) podporovať vyrovnaný a trvalý ekon. a soc. pokrok
b) na medzinárodnom poli presadzovať európsku identitu
c) posilniť ochranu práv a záujmov občanov členských štátov zavedením občianstva EU

d) rozvinúť úzku spoluprácu v právnych a vnútorných záležitostiach

e) udržať spoločné výdobytky

Touto zmluvou konkretizuje aj otázku *Európskej centrálnej banky a spoločnej meny euro*. Vytýčili sa aj konvergenčné kritériá na vstup do Európskej menovej únie: **Cenová stabilita** (inflácia neprekročí priemernú infláciu v 3 krajinách s najnižšou infláciou o viac ako 1,5%), **úroková miera** (DD úroková miera neprekročí priemernú infláciu v 3 krajinách s najnižšou infláciou o viac ako 2%), **deficit** (národné rozpočtové deficity nesmú byť vyššie ako 3% HDP), **dlh** (zahraničná zadlženosť nesmie prekročiť 60% HDP), **stabilita kurzu** (národná mena nesmie v predchádzajúcich rokoch devalvovať a musí sa pohybovať v rámci fluktuáčného rozpätia 2,25%)

V júni 1993 sa na **Kodanskom summite** prijal dokument K užšiemu pridruženiu krajín strednej a východnej Európy. Prijali sa konvergenčné kritériá známe ako „kodanské kritériá“, ktoré sú záväzné pre asociované krajiny. **a)** stabilné inštitúcie zabezpečujúce dodržiavanie princípov demokracie, ľudské práva, slobodu tlače, práva menšín, právny štát, **b)** splniť požiadavku *acquis communautaire* (legislatíva EU), **c)** fungujúce trhové hospodárstvo, **d)** akceptovať ciele hospodárskej, menovej a politickej únie EU, **e)** byť konkurencieschopný

Na **Essenskom summite** Európska rada prijala stratégiu prípravy pridružených krajín a prechod k riadnemu členstvu – predvstupová stratégia a stanovila časový horizont na rokovanie o vstupe do EU. Okrem toho summit prijal program PHARE o poskytovaní finančnej pomoci asociovaným krajinám.

Európska komisia v uplynulých rokoch prijala niekoľko **Bielych kníh**. Biela kniha je súhrn návrhov v určitej oblasti politiky.

Biela kniha z júna 1995 stanovila „Prípravu asociovaných krajín strednej a východnej Európy na integráciu do vnútorného trhu EU“. Sú v nej načrtnuté úlohy na najbližšie obdobie v oblasti zblížovania s vnútorným trhom EU a určia sa aj kľúčové opatrenia v každom sektore vnútorného trhu. Obsahu aj postup pri aproximácii legislatívy. V čase jej schválenia malo asociačnú dohodu podpísanú 6 krajín: Poľsko, Maďarsko, ČR, SR, Bulharsko a Rumunsko. Očakávalo sa podpísanie dohody aj zo strany pobaltských krajín a Slovinska.

Na decembrovom summite Európskej rady v roku 1997 v **Luxemburgu** bola schválená koncepcia rozširovania únie. Kandidátske krajiny boli rozdelené na dve skupiny: **1.** ČR, Maďarsko, Poľsko, Slovinsko, Estónsko a Cyprus s ktorými sa začali vstupné rozhovory a rokovania o vstupe, **2.** Slovensko, Litva, Lotyšsko, Malta, Bulharsko, Rumunsko s ktorými sa začnú iba vstupné rozhovory.

Luxemburský summit pre druhú skupinu kandidátskych krajín navrhlo posilnenú predvstupovú stratégiu, ktorej nosným programom sa stalo Partnerstvo pre vstup. Stanovovalo prioritné oblasti, v ktorých krajina potrebuje zintenzívniť prácu na prípravu na členstvo. Úlohy ktoré bolo treba splniť určovala EU. Tento dokument kandidátske krajiny rozšírili na Národný program na prijatie *acquis communautaire*. Krajiny, ktoré Luxemburský summit nevyzval na rokovanie o vstupe do EU, Európska komisia každoročne individuálne hodnotila. Pre Slovensko bola určená predvstupová pomoc vo forme programov PHARE, ISPA, SAPARD.

Na **Kodanskom summite** 13.12.2002 SR a ďalších 9 krajín ukončilo prístupové rokovania. Prístupová zmluva bude pre všetky krajiny spoločná a s každou sa podpíše ešte dodatok. Slávnostný akt podpísania zmluvy sa uskutočnil 16. apríla na summite v **Aténach**. Dokumenty potom dostali naratifikáciu parlamenty všetkých 15 členských krajín. Vstup nových desiatich členov sa uskutoční k 1. máju 2004